

## РЕЦЕНЗІЇ І ОГЛЯДИ

### РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ КАНДИДАТА ІСТОРИЧНИХ НАУК, ДОЦЕНТА ТРУБЧАНІНОВА МИКОЛИ АНАТОЛЬОВИЧА «РОЗВИТОК ПІДСОБНИХ ПРОМИСЛОВИХ ВИРОБНИЦТВ І ПРОМИСЛІВ У СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ РОСІЇ В ЕПОХУ ЦИВІЛІЗАЦІЙНИХ ЗМІН КІНЦЯ ХVІІІ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.»

Розглянута в монографії Трубчанінова М.А. тема представляється науково виправданою. У вітчизняній і закордонній історіографії дотепер не було комплексної роботи, присвяченої дослідженню історичного розвитку підсобних промислових виробництв і промислів у селянських господарствах Європейської Росії в епоху цивілізаційних змін кінця ХVІІІ – початку ХХ ст. У наявних роботах дана тема порушена лише фрагментарно, у загальному контексті соціально-економічної історії Російської імперії. При всьому значенні цих раніше проведених досліджень виникає необхідність об'єктивного, різнобічного переосмислення найбагатшого досвіду значимості організаційних, виробничих, технологічних традицій і новацій в розвитку різних видів кустарних промислів в селянських господарствах.

У рецензованій монографії Трубчанінова М.А. вперше висвітлено перспективи розвитку селянських промислових виробництв і промислів при переході до ринкових відносин, розкрито можливості міжгосподарської кооперації та промислової кооперації. Автор наголошує на об'єктивній необхідності розвитку підсобних виробництв в аграрній сфері, а також характеризує рівень та напрями формування матеріально-технічної бази селянської промисловості у кінці ХVІІІ – початку ХХ ст. Особлива увага приділяється підвищенню ефективності підсобних підприємств різного профілю, зокрема по переробці сільськогосподарської продукції, виробництву будівельних матеріалів та товарів народного споживання.

Дослідження розвитку підсобних промислових виробництв і промислів у селянських господарствах Європейської Росії в епоху цивілізаційних змін кінця ХVІІІ – початку ХХ ст. покликане забезпечити більш ефективне використання трудових і матеріально-технічних ресурсів, прискорити вирішення соціальних питань на селі, що сприятиме поступовому підвищенню матеріального добробуту населення та поліпшенню демографічної ситуації в наш час.

За своїм змістом і методологічними параметрами ця монографія є оригінальним твором, який суттєво виділяється серед інших досліджень аналогічною історичною проблематикою. У роботі подано чимало нових фактів, узагальнень та висновків, вона відкриває перед читачем яскраві сторінки історії окремих народних виробництв. Під час викладу тексту переважають прийоми наукового аналізу, узагальнення та пояснення багатого фактичного матеріалу, але він викладений ясно і просто.

Докладний аналіз великого кола архівних джерел, статистичних даних, мемуарної літератури та інших джерел дозволив М.А. Трубчанінову чітко сформулювати мету, завдання, логічне визначити структуру монографії, а потім провести глибоке дослідження теми, сформулювати висновки, дати конкретні рекомендації по подальшому формуванню в нашій країні

такого важливого наукового напрямку як історичне селянознавство. Тема дослідження знаходиться на стику проблем історичної та економічної науки. Це дозволяє реалізувати всебічність огляду обраної проблеми й відповідає новітнім європейським ідеалам міждисциплінарності, регіоналізації та антропологізації історичного дослідження.

Обрана автором проблема в зазначених географічних та хронологічних рамках раніше майже не розглядалася в європейській історичній науці й не була предметом спеціального дослідження в українській історичній науці. Дослідження складається зі вступу, 9 розділів, висновків, списку використаних джерел та літератури, додатків тощо. На початку дослідження автор аналізує наявні джерела з обраної проблеми та вказує, що дослідження присвячене актуальній темі і виконане в рамках державних наукових програм та планів. По своєму змісту і структурним характеристикам рецензована монографія М. А. Трубчанінова є оригінальним твором, який виділяється серед інших досліджень по проблематиці еволюції селянської промисловості.

Монографія Трубчанінова М.А. вирізняється значним фактичним матеріалом, оригінальним підходом до аналізу та вирішення поставлених завдань, вирізняється високою інформативністю та заслуговує на увагу української наукової спільноти.

Олійник М.М.